DI Analyse

Mads Borregaard, chefanalytiker
Madb@di.dk, 5213 2388

SEPTEMBER 2024

Regeringen sikrer ikke flere hænder til virksomhederne

Kampen om medarbejderne bliver benhård frem mod 2030. Derfor udfordrer det også dansk erhvervsliv, at SVM-regeringen har lagt op til en offentlig forbrugsvækst, der vil øge den offentlige beskæftigelse mere end de 29.000 ekstra sæt hænder, som SVM-regeringens reformer skaffer.

De politiske prioriteter har stor betydning for den arbejdskraft, der er tilgængelig i økonomien. Blandt andet kan arbejdsmarkedsreformer og ændringer i overførselsindkomsterne påvirke arbejdsudbuddet, mens den offentlige forbrugsvækst påvirker det efterspørgselspres, som den offentlige sektor har på den samlede arbejdskraft i økonomien. Frem mod 2030 vil fremgangen i den strukturelle beskæftigelse være historisk lav. Det giver en benhård kamp om medarbejderne mellem de enkelte

SVM-regeringen sikrer ikke flere hænder til virksomhederne
Ændring i efterspørgslen i den offentlige beskæftigelse og samlet udbud, 2023-2030

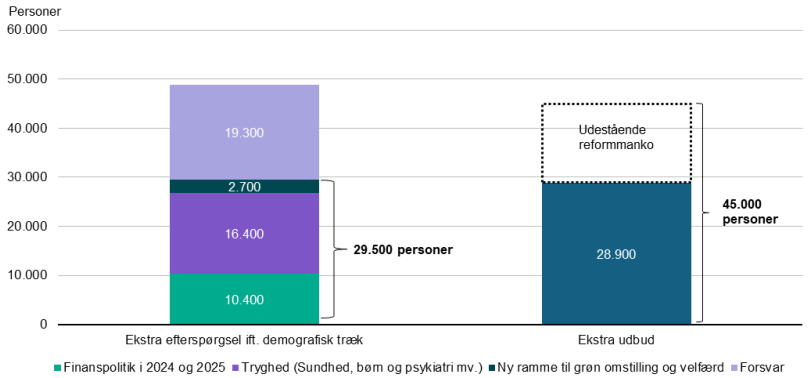

Anm.: Beregningerne tager udgangspunkt i de initiativer, som regeringen enten har gennemført eller forpligtigtet sig til, hvilket giver en gns. årlig vækst i det offentlige forbrug på 1,3 pct. Det offentlige forbrug er korrigeret for de aftalte besparelser på administration i ØA24 og 25. Ændringen i den offentlige beskæftigelse beregnet ift. til et scenarie, hvor det offentlige forbrug vokser i takt med det demografiske træk. Det er forudsat, at halvdelen af rammen til grøn omstilling og velfærd bliver anvendt på velfærd.
Kilde: DI pba. DK2030 - Danmark rustet til fremtiden og opdateret 2030-forløb, august 2024.

Dansk Industri

Regeringen har truffet beslutninger, der vil øget antal offentligt ansatte markant

virksomheder og mellem den private og den offentlige sektor. I en sådan situation bør den offentlige sektors efterspørgselspres være meget afdæmpet, så der skabes størst mulig rum til udvikling af dansk erhvervsliv.

Danske virksomheders succes og førerpositioner inden for blandt andet de grønne løsninger, læge- og hjælpemidler samt føde- og drikkevarer ville ikke være kunne sket uden deres medarbejdere. Derfor er det helt centralt, at der prioriteres nye hænder til dansk erhvervsliv, så det bliver muligt at udvikle nye løsninger og sikre fortsat fremgang i velstanden.

49.000 ekstra offentligt ansatte ift. demografisk træk

Indtil nu har SVM-regeringen truffet beslutninger, der vil medføre en gennemsnitlig vækst i det offentlige forbrug (inklusive løftet af forsvaret) på 1,3 pct. frem mod 2030[1]. En sådan vækst vil (med finansministeriets sædvanlige regneprincipper) alt andet lige kræve knap ca. 49.000 flere offentligt ansatte i 2030 sammenlignet med et scenarie, hvor udgiften per bruger var uændret, og væksten i det offentlige forbrug således blot havde fulgt væksten i det demografiske træk frem mod 2030.

29.500 ekstra offentligt ansatte udover forsvar

Der er knyttet stor usikkerhed til beskæftigelsesvirkningen af forsvarsudgifterne, idet fordelingen mellem varekøb og lønsum endnu ikke er endeligt kendt og formentlig vil være anderledes end det forhold, der normalt forudsættes, når der beregnes beskæftigelsesvirkning af offentligt forbrug. Men selv helt uden flere ansatte afledt af de højere forsvarsudgifter (hvilket er meget urealistisk) er der behov for ca. 29.500 flere offentligt ansatte i 2030, som følge af de ekstra midler til eksempelvis sundhed, psykiatri, børn og markante løft af velfærden i forbindelse med finanslov for 2024 og finanslovsforslaget for 2025.

Til sammenligning har de nødvendige (men svære) gennemførte reformer under SVM-regeringen indtil nu løftet arbejdsudbuddet med knap 29.000 fuldtidspersoner i 2030. De skal levere et afgørende bidrag til fortsat at kunne udvikle samfundet, men når efterspørgslen efter arbejdskraft til den offentlige sektor samtidig øges mindst ligeså meget, så lettes de private virksomheders adgang til arbejdskraft reelt ikke. Virksomhederne må således i højere grad må belave sig på effekten fra tidligere reformer samt effekten af ændringer i demografien. Begge dele leverer dog desværre et yderst beskedent bidrag i de kommende år.

---

[1] I beregningen indgår demografisk træk (17 mia. kr. Tallet er nedjusteret ift. regeringens oprindelige 2030-plan, som følge af ny befolkningsfremskrivning), forsvar (15 mia. kr.), tryghed (12¾ mia. kr.), finansloven for 2024 og FFL25 (ca. 8 mia. kr.) og reserve til velfærd (ca. 2 mia. kr.). Desuden er indregnet besparelser på administration for godt 1¼ mia. kr. i regioner og kommuner. SVM-regeringen har besluttet at udmønte yderligere 4,1 mia. kr. til offentligt forbrug i 2025 og frem, heri er det forudsat, at besparelsen på 1.000 årsværk på administration i staten indgår.

Meget få ekstra hænder til virksomhederne fra 2024 til 2030

Ovenstående viser konsekvenserne af de konkrete reformer og prioriteringer i 2030, når der sammenholdes med et forløb, hvor det offentlige forbrug er uændret per bruger (så udgifterne alene følger det demografiske træk). Når der skal skønnes over udviklingen i den offentlige og private beskæftigelse fra 2023 til 2030 tages der udgangspunkt i den skønnede udvikling i dels den strukturelle arbejdsstyrke (som er bestemt af demografi og effekter af vedtagne reformer) og dels den skønnede udvikling i den offentlige beskæftigelse.

Beskæftigelsen forventes at stige med 1/4 af de seneste otte år

Fra 2023 til 2024 stiger den strukturelle beskæftigelse med godt 32.000 fuldtidspersoner. Denne meget store stigning skyldes hovedsageligt flere internationale medarbejdere, og stigningen forventes (i fremskrivningerne fra finansministeriet og befolkningsprognosen fra Danmarks Statistik) ikke at fortsætte i samme grad fremover.

Fra 2024 og frem mod 2030 forventes den samlede beskæftigelse kun at stige med 5.000 fuldtidspersoner om året, hvilket er væsentligt lavere end det, vi har oplevet historisk. Til sammenligning steg den strukturelle beskæftigelse med ca. 19.400 fuldtidspersoner om året i perioden 2015-2023. Derfor vil det danske arbejdsmarked frem mod 2030 se ind i en tid, hvor fremgangen i beskæftigelsen vil være knap 1/4 af den fremgang, vi har været vant til de sidste otte år. Det betyder, at manglen på hænder vil fortsætte og blive produktionsbegrænsende i endnu højere grad end i dag, ligesom vækstbidraget fra en stigende beskæftigelse falder markant.

Lavere vækst i beskæftigelsen end vi har været vant til
Gns. årlig vækst i struktruel beskæftigelse(fuldtidspersoner), 2015-2030

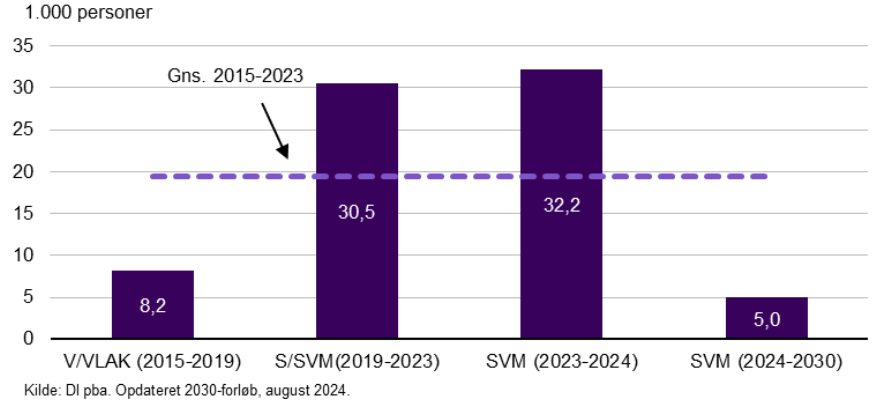

Kilde: DI pba. Opdateret 2030-forløb, august 2024.

Det er med andre ord ekstraordinært vigtigt, at SVM-regeringens politik yder et reformbidrag, der er større end den ekstra efterspørgsel efter offentligt ansatte, som deres offentlige forbrugsvækst giver anledning til.

I et scenarie, hvor det offentlige forbrug følger den demografiske udvikling i perioden 2023-2030, vil finansministeriets normale regneregler (herunder bl.a. en uændret varekøbskvote) tilsige, at antallet af offentligt ansatte i 2030 vil falde med ca. 39.000 personer ift. 2023[2]. Det offentlige forbrug består af lønsum og varekøb fra den private sektor. I FM's fremskrivninger er der forudsat en produktivitetsvækst i den private sektor, og dermed falder prisen på det offentlige varekøb relativt til den offentlige løn. Ved en uændret lønsumskvote vil det indebære en større realvækst i varekøbet og tilsvarende en lavere vækst i den offentlige beskæftigelse set i forhold til væksten i det offentlige forbrug. Det betyder reelt, at der med en realvækst svarende til det demografiske træk (ca. 0,4 pct.) vil være en fremgang i varekøbet og en tilbagegang i beskæftigelsen.

Med de beslutninger, som SVM-regeringen indtil nu har truffet, løftes den offentlige beskæftigelse i 2030 som tidligere vist med knap 49.000 i forhold til forløbet med demografisk træk, hvorfor den offentlige beskæftigelse samlet set skønnes at skulle stige med ca. 10.000 personer fra 2023 til 2030 for at levere det ønskede serviceniveau. Det svarer til ca. 1.400 ekstra fuldtidspersoner om året.

SVM-regeringen har gennemført initativer, der vil øge offentlig beskæftigelse med knap 10.000 personer fra 2023 til 2030

Ændringer i den offentlige beskæftigelse 2023-2030, med effekten af forskellige initiativer

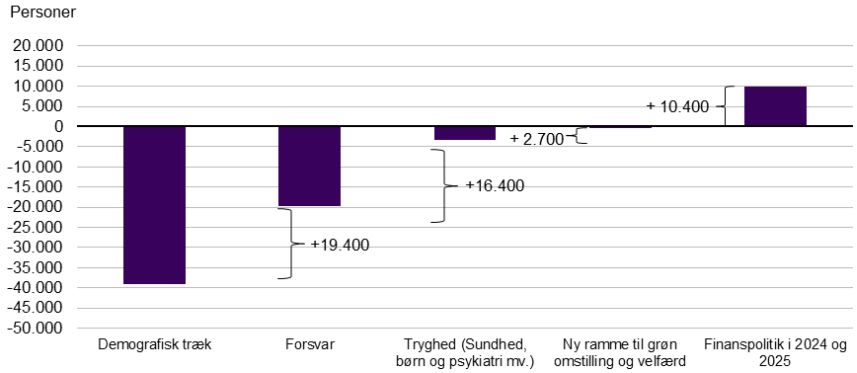

Anm: Ændringen i den offentlige beskæftigelse tager udgangspunkt i Finansministeriets sædvanlige principper. Ændringen i den offentlige beskæftigelse er beregnet ud fra den samlede vækst i det offentlige forbrug, hvor der er korrigeret for besparelser på administration. De enkelte elementer er proprotionalt skaleret med de forholdsmæssige udgifter.
Kilde: DI pba. DK2030 - Danmark rustet til fremtiden.

[2] I den samlede beregning indgår besparelser på administration. Derfor vil den isolerede virkning være lidt lavere.

Privat beskæftigelse frem mod 2030

Med afsæt i et forløb med uændrede offentlige udgifter per bruger, hvor det offentlige forbrug derfor blot følger det demografiske træk, vil der altså skønsmæssigt frigøres 39.000 ekstra medarbejdere til den private sektor fra den offentlige sektor fra 2023 til 2030. Hertil kommer, at den demografisk udvikling (herunder den større tilstrømning af internationale medarbejdere) og effekten af tidligere reformer samlet set øger arbejdsudbuddet til rådighed for den private sektor med 33.000 personer.

I et forløb uden regeringens reformer og deres prioritering af et løft i de offentlige udgifter ville den private beskæftigelse altså kunne stige med 72.000 personer frem mod 2030 – eller godt 10.000 personer om året.

SVM-regeringen reducerer privat beskæftigelse med 20.000 personer i 2030

Effekterne af SVM-regeringens reformer og deres offentlige forbrugsvækst vil imidlertid samlet set alt andet lige reducere den private beskæftigelse med ca. -20.000 fuldtidspersoner. Hvis SVM-regeringen realiserer deres udestående reformmanko på ca. 16.000 fuldtidspersoner, vil SVM-regeringens nettobidrag til den private beskæftigelse være svagt negativt.

Samlet set skønnes den private beskæftigelse således at stige med ca. 52.000 personer frem mod 2030, hvoraf størstedelen af stigningen sker fra 2023 til 2024. En stigning på 52.000 personer svarer til ca. 7.500 ekstra fuldtidspersoner om året frem mod 2030.

52.000 flere hænder til privat beskæftigelse fra 2023 til 2030

Ændringer i privat beskæftigelse 2023-2030, med effekten af forskellige initiativer

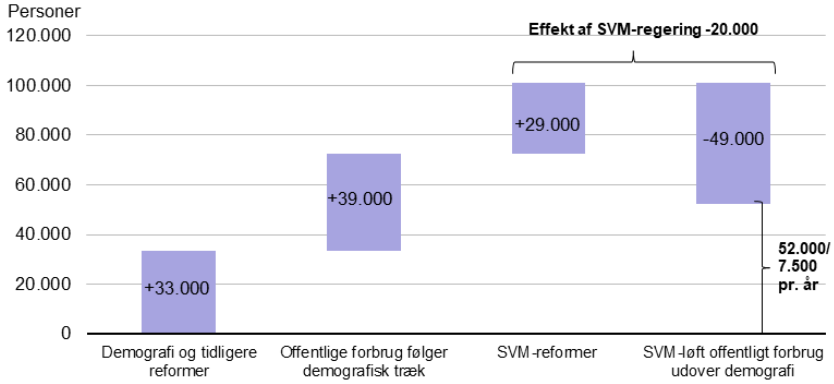

Anm.:Tallene er afrundet til nærmeste 500 personer. I SVM regerigen indtil nu har gennemført initativer, der øger det offentlige forbrug med 1,3 pct., netto. Demografi og tidligere reformer er regnet som den samlede ændring i fuldtidsbeskæftigelsen fra det opdateret 2030-forløb fra august 2024 fratrukket SVM-regenringes gennemførte reformer.
Kilde:DI beregninger pba. opdateret 2030-forløb, august 2024.

En stor del af fremgangen i den private beskæftigelse forventes at ske i 2024. Ser man i stedet på udviklingen i perioden 2024-2030, vil den private beskæftigelse stige med knap 4.000 fuldtidspersoner om året frem mod 2030 eller omkring ¼ af den historiske stigning fra 2015-2023.

Dermed har det private erhvervsliv udsigt til en historisk lav fremgang i den private beskæftigelse, hvis der ikke gennemføres nye reformer, og den offentlige beskæftigelse skal stige som krævet for at levere det ønskede offentlige serviceniveau.

Denne fremgang kan blive endnu lavere i det omfang, at SVM-regeringen gennemfører flere initiativer, der øger væksten i det offentlige forbrug. Eksempelvis vil en udmøntning af det resterende råderum på offentligt forbrug føre til, at den offentlige beskæftigelse øges yderligere med ca. 13.000 personer i 2030. I en sådan situation vil den private beskæftigelse kun stige med ca. 2.000 fuldtidspersoner om året frem mod 2030.

Modsat vil gennemførsel af flere arbejdsudbudsreformer øge den private beskæftigelse og dermed erhvervslivets muligheder for udvikling.

Markant lavere vækst i privat beskæftigelse end vi har været vant til

Gns. årlig vækst i struktruel privat beskæftigelse(fuldtidspersoner), 2015-2030

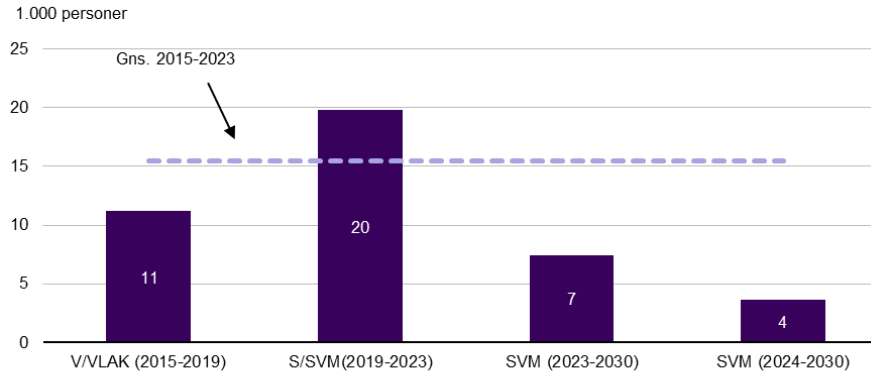

Kilde: DI pba. Opdateret 2030-forløb, august 2024.

Den endelige fordeling mellem offentlig og privat beskæftigelse frem mod 2030 beror selvsagt på mange faktorer (herunder bl.a. løn) og følger ikke nødvendigvis den skønnede udvikling skitseret i de ovenstående beregninger[3]. Såfremt den private sektor i højere grad er i stand til at tiltrække ekstra medarbejdere end skønnet, vil det imidlertid betyde, at det prioriterede løft i den offentlige velfærd ikke vil være muligt (uden en indsats

[3] På sigt kan den private sektor ikke have lønstigninger udover produktivitetsvæksten, da det vil forringe konkurrenceevnen. Dermed kan det private arbejdsmarkedet ikke bruge lønkonkurrence til at tiltrække medarbejdere fra den offentlige sektor, hvorfor lønudviklingen på det private og offentlige arbejdsmarked bliver nød til at følges ad. I praksis sikres dette via den såkaldte udligningsordning.

for at levere den på nye måder), da der ikke vil være medarbejderne til at løfte opgaven.